

Aydın Dikmen tarafından Kıbrıs dışına çıkarılan Aziz Thomas mozağının Kanakarya Kilisesi'nden sökülmeden önceki durumu.

Eski eser kaçakçısına 4'lü kıskaç

► Başta "Kanakarya mozaikleri" olmak üzere birçok tarihi eseri yağmalayan kaçakçı Aydın Dikmen Münih'te tutuklandı. Dikmen, ya Kıbrıs Rum kesimine verilecek ya da Almanya'da 10 yıl hapis cezasına mahkûm edilecek. KKTC, ünlü kaçakçının evinde bulunan tarihi eserlerin, Türkiye de Dikmen'in iadesi için başvuruda bulundu.

ÖZGEN ACAR

ANKARA - "Kilise yağmalayan" Aydın Dikmen adlı Türk, bu kez Münih'te uluslararası hukuk sorunu yarattı. Cumhuriyet okurları; Konyalı davulcu, sahtekâr, eski eser ve vergi kaçakçısı, gemi söküm tersanesi sahibi Aydın Dikmen'i (60) başta "Kanakarya mozaikleri"nin yağmalanması olmak üzere, Kıbrıs'ta çeşitli kilise ve müzelerdeki soygun olaylarından anımsayacaklardır. Haziran 1989'da ABD'nin Indianapolis kentinde gıyabında

yargılanan Dikmen, bu kez Alman polisince Kıbrıs kiliselerinden çeşitli çalıntı tarihsel ve dinsel eserlerle birlikte Münih'te suçüstü yakalandı. Dikmen'i şimdi en azından Almanya'da 10 yıl hapis ya da Güney Kıbrıs'ta Rumlara teslim edilme olasılığı bekliyor. Dikmen ve Kıbrıslı Türk yardımcıları, 1979 yılında adada Bizans ve Rum kiliselerindeki fresk ve mozaikleri söküp ikonaları çalarak Almanya'ya kaçırmuşlardı. Uzun bir süre bun-

Eski eser kaçakçısına 4'lü kısıkaç

■ Baştarafı 1. Sayfada

ları Münih'teki evinin deposunda saklayan Dikmen, ilk olarak bazı ikonaları tek tek pazarlamıştı.

Daha sonra kendisini bir "Türk arkeolog" olarak tanıtan Dikmen, Londra'da dünyaca ünlü, Türk sosyetes ve sanat tarihçilerince çok iyi tanınan, yazar ve antikacı **Yannis Petsopoulos**'un yardımıyla Lysi (Agie Themonianos) Kilisesi'nin kubbe ve duvar resimlerini ABD'nin Houston kentindeki **Mennill Koleksiyonu**'na 1983'te satmıştı.

İS 6. yüzyıla tarihlenen bu resimler, Bizans sanatından günümüze kalan en önemli freskler olarak kabul edilmekteydi.

Dikmen bundan sonra, adanın Karpas yarımadasındaki Boltasil (Lythrangomi) köyünde bulunan, aynı dönemden kalma Kanakarya Kilisesi'ndeki mozaiklerini pazarlamaya kalktı. Dikmen, Hollanda'da ünlü ressam **Rembrandt**'in torunu ve bir başka sahtekâr **Michel Van Rijn**'in aracılığı ile Indianapolisli resim galerisi sahibi Ba-

yan **Peg Goldberg** ile ilişki kurdu.

Kıbrıs Rum Yönetimi'nin bu mozaiklerin çalındığını fotoğrafları ile dünyaya duyurmasına karşın Goldberg kendine gösterilen 4 aziz mozaigine 1 milyon 80 bin dolar (yaklaşık 200 milyar lira) ödedi. Bu alışverişten Dikmen'e ancak 350 bin dolar (yaklaşık 66.5 milyar lira) kaldı.

Bayan Goldberg, bu mozaikleri Los Angeles'taki dünyanın en zengin müzesi **'Paul Getty'**ye 20 milyon dolara pazarlamayı düşlüyordu. Müze sorumlusu Bayan **Mari-on True, Goldberg**'in kendisine yaptığı öneriyi Kıbrıs Rum Yönetimi'ne duyurunca ip koptu.

Rumların avukatları, Haziran 1989'da, Goldberg'in ikametgâhı olan Indianapolis'te dava açtılar ve olayı ilk kez Mayıs 1989'da dünyaya duyuran Cumhuriyet gazetesinin kopyalarını da belge olarak sundular.

KKTC'de mahkemeye başvurarak "kilisenin kendi egemen topraklarında olduğu için davaya müdahil olarak katılmak istediğini"

bildirdi. Yargıç **James E. Noland**, bu başvuruyu ele aldı ve "ABD hükümetince tanınmayan KKTC'nin davaya taraf olamayacağına" karar verdi.

Yargıç Noland, 86 sayfalık son kararında, aralarında **İsa**'yı erginlik çağında gösteren ve çok ender bir mozaik de dahil olmak üzere, dört parça eserin davacı Kıbrıs Rum Ortodoks Kilisesi'ne geri verileceğini açıkladı.

İS 525 yılına tarihlenen 11 parçadan oluşan Bizans mozaiklerinden dördü, bu karar üzerine Güney Kıbrıs yetkililerine teslim edildi. Yedisinin kayıp olduğu bilindiği bir dönemde Dikmen dört tanesini gizlice Frankfurt'ta bir garajda Rumlara bir sandık içinde teslim etti. Ancak bunlardan ikisinin Dikmen'in imalatı, sahte eserler olduğu anlaşıldı.

Alman Kriminal Polisi'nin operasyonuna değin beş parça Kanakarya mozaigi kayıptı.

Polis, **Aziz Thomas** mozaigiyle birlikte Kıbrıs'tan çalınmış çeşitli ikonaları Dikmen'in evinde yaptı-

ğı aramada çatı katında ve bodrumunda ele geçirdi.

Dikmen'in "kimliği açıklanmayan" bir Kıbrıslının ihbarı ile yakalandığı anlaşılrken Kıbrıs Rum Yönetimi'nin Bonn'daki büyükelçiliği; bu eserlerin kendilerine geri verilmesini ve ayrıca Dikmen'in teslim edilmesini, soruşturmayı yürüten Münih 1. Eyalet Mahkemesi Başsavcısı **Schlicht**'ten istedi.

Bu arada Bonn'daki KKTC temsilciliği de eserlerin "Kuzey Kıbrıs'taki kiliselerden çalındığını ve bunların kendilerine verilmesi gerektiği" yolunda bir başvuru yaptı.

Olayların bu biçimde gelişmesi üzerine Türkiye'nin Münih Başkonsolosluğu da "Türk vatandaşı olan Dikmen'in kendilerine teslimi" için girişimlerde bulundu.

Soruşturma yargıcı, kuvvetli ve yeterli kanıtlar nedeniyle gözaltına alınan Dikmen'in tutuklanmasına karar verdi. Başsavcı Schlicht, "Rumlara verilmemesi halinde, Dikmen'i Almanya'da 10 yıllık hapis cezasının beklediğini" söyledi.